

Policy Brief no. 21, Martie 2013

FMI nu polemizează liber precum politicienii și analiștii cu agendă, deci pică țap ispășitor pentru măsuri impopulare, dar inevitabile. Critica FMI e pe bază de clișee și legende, menită să acopere o clasa politică incapabilă de reforme și diverși actori sociali ce se plâng de guvern în privat, dar se gudură pe lângă el în public. În acest raport **EFOR vă dă nume și exemple**

Ne mai trebuie acord cu FMI?

Desigur: argumente din economia reală

- **După iresponsabilitatea veselă din 2007-08, când s-au dublat pensiile și salariile, criza economică ne-ar fi dus în situația Greciei**
- **România a făcut DOUĂ acorduri cu FMI: primul pentru fonduri; celălalt ca garanție că facem ce trebuie, pentru bani mai ieftini din piață**
- **Primul acord a adus reforme majore în de-clientelizare și responsabilitate fiscală; al doilea a menținut reușitele din primul și a mai împins câteva măsuri de reformă sectorială**

Se înmulțesc vocile publice care spun că nu mai e necesar un nou acord cu FMI. Cea mai recentă este cea a președintelui Senatului, Crin Antonescu¹, care a reiterat zilele astea poziția PNL din anii 2006-2008, aceea că nu e nevoie de asistența partenerilor internaționali precum FMI, care aduce cu sine austeritate și nu ne lasă "să ne dezvoltăm". Nici nu e foarte originală, mantra "nu vrem austeritate, vrem dezvoltare" fiind una populară azi în Europa lovită de criză, deși nimeni nu i-a dat de cap în detaliile sale concrete.

1

www.romanalibera.ro/actualitate/politica/crin-antonescu-nu-vad-nici-un-impact-positiv-asupra-economiei-297069.html

Martie 2013

Ne-am gândit că e cazul să lămurim și treaba asta care tinde să ia o viteză politică remarcabilă: ne-ar fi fost mai bine anii ăștia fără acordurile cu FMI? Și în consecință, cum trebuie procedat pe viitor? De ce noi, la EFOR? Deoarece analiza prevederilor reale din aceste documente, a istoriei negocierilor (cine, ce a solicitat, și când), ca să nu mai vorbim de analiza efectelor practice ale măsurilor propuse (din care unele s-au aplicat; altele nu) se dovedesc din păcate sarcini dincolo de orizontul de cuprindere și interes al komentariatului autohton.

Una din sursele de expertiză posibilă – marea industrie din sectorul energetic (EON, ENEL, CEZ, GDF, Petrom), beneficiar net al acestor acorduri – e din păcate absentă din peisajul discuțiilor publice, probabil din teama de a nu supăra guvernul, sau mai bine zis relația din guvern pe care și-a creat-o fiecare separat. Ca atare, dialogul social rămâne șchiop și nereprezentativ în partea de actori economici relevanți.

Întâi, o precizare: cel de-al doilea Acord, cel pe care l-am avut noi în România din 2011, a fost o **excepție absolută**: din 2009 încoace, în nicio altă țară din lume FMI nu s-a mai implicat în reforme structurale, adică în condiționalități de reformă pe sectoare: energie, sănătate, transporturi. La noi, FMI și-au dat seama că trebuie făcută o excepție, deoarece jaful generalizat din transport, energie și sănătate fac pur și simplu ca stabilitatea macroeconomică și perspectivele de dezvoltare pe termen lung să fie puse serios în pericol. Și că fără condiționalități dure, guvernul României, oricare ar fi el, nu va renunța la jaful generalizat.

Dublarea datoriei publice nu e datorată FMI, ci faptului că cheltuim mai mult decât încasăm, un adevăr banal ocultat în multe comentarii; dimpotrivă, FMI ne cere mereu să avem datorie mai mică

Ce-a reușit FMI în cele două Acorduri?

România a apelat prima dată la FMI când ne ajunsese literalmente cuțitul la os: creșterea pensiilor și salariilor în 2007-2008, plus o așteptare complet nerealistă de creștere economică de 4% pe 2009 (a fost scădere de peste 7%), angajaseră cheltuieli nesustenabile la buget pe care ar fi trebuit să le acoperim din ceva, fie din bani de la FMI, fie din alte părți. Dar în 2009 nu mai aveam acces la credite decât pe termen foarte scurt, la dobâzi ruinătoare de vreo 8% înainte să vină FMI-ul. Adică eram, practic, în faliment, cu spatele la zid. N-am auzit pe nimeni la vremea aceea – opoziție, patronat, sindicate, analiști – propunând altceva realist care să funcționeze.

E complet fals că din cauza acordului cu FMI în sine am fi ajuns la dublarea datoriei publice până azi; avem datorie publică din cauza deficitelor din anii trecuți pe care a trebuit să le acoperim cu ceva – bani de la FMI sau din altă parte – și am fi avut datorie și mai mare dacă n-ar fi pus FMI-ul biciul pe noi să reducem brutal deficitul.

Deficitul e din cauza noastră, nu din a FMI-ului; a-i acuza pe ei este ca și când ai acuza banca de la care te-ai împrumutat de faptul că ai datorii.

De pildă numai deficitul bugetului de pensii este peste jumătate din deficitul bugetului de azi, după dublarea pensiilor și salariilor în 2008. Cu alte cuvinte, dezechilibrele macroeconomice erau acolo, cu sau fără FMI; acordul cu ei doar ne-a ținut la suprafață. Comparațiile cu "ce era înainte de acordul cu FMI", adică cu anii buni de până în 2008, sunt aberante, deoarece comparațiile cu sens trebuie făcute cu contrafactualul,

adică ce ar fi fost dacă n-am fi avut acordul.

Au existat două Acorduri cu FMI: unul în **2009-2011** în care ni s-au dat bani (marea majoritate s-a dus în rezervele BNR, nu ca să acopere deficitul); altul în **2011-2013**, în care am avut doar o garanție ca să luăm credite ieftine de la alții.

În primul Acord, marea reușită incontestabilă a FMI-ului a fost **consolidarea fiscală**, cu arierate cu tot, nu doar deficitul pe cash: de la 9% PIB deficit al bugetului consolidat pe ESA95 în 2009 s-a ajuns la 3% azi, punct. Orice altă interpretare este pur și simplu răuvoitoare sau neinformată. ESA95 cuprinde și arieratele, ba chiar și o parte din arieratele companiilor de stat: de exemplu, Termoelectrica, cu vechi datorii pe care nimeni nu le mai crede recuperabile și care se duc în buget.

Reducerea drastică a deficitului și responsabilizarea fiscală s-au făcut prin adoptarea unor legi și luarea altor măsuri care limitează cheltuirea a banului public aiurea:

- **Legea salarizării unitare**, mai exact eliminarea bonusurilor și stimulentele care erau în unele cazuri și de trei ori cât salariul și transformaseră administrația publică în mici feude unde șeful dispunea discreționar de bunăstarea subalternilor, iar aceștia îi erau loiali personal (vă mai aduceți aminte de scandalul de la Finanțe?)
- **Legea responsabilității fiscale**, care deși nu e respectată mereu a mai ținut unele rectificări bugetare sub control și a construit Consiliul Fiscal, un watchdog pe finanțele publice care măcar face de rușine Guvernul la derapajele majore.

Din 2009 până în 2012 deficitul consolidat a scăzut de la 9% la 3%, ceea ce a făcut România din nou finanțabilă; restul sunt vorbe goale

- **Legea pensiilor** prin care s-a rupt legătura pensie = 45% din salariu și s-a revenit la principiul contributivității; în plus s-au eliminat pensiile ocupaționale, așa încât cei care sunt în Armată azi nu vor mai avea pensii speciale. Asta era deopotrivă o problemă fiscală și de echitate.
- S-au evaluat **arieratele din sănătate** și au început să fie ținute sub control arierate care depășiseră un miliard de euro din cauza eliminării iresponsabile a oricărui mecanism de limitare a cheltuirii în sistemul public în 2008 (ironic, de către actualul ministru). Astfel încât azi se poate aplica Directiva europeană 7, cea cu plata în maxim 30 de zile, un lucru de neimaginat prin 2009-2010.

În cel de-al doilea Acord s-a mers pe **condiționalități structurale** pe lângă cele de stabilitate macro. Printre reușite (fie și parțiale), s-a adoptat **Ordonanța 109** prin care măcar s-a stabilit clar cum ar trebui să arate un cadru de guvernare corporativ sănătos pentru

companiile de stat. S-a făcut de asemenea prima **bază de date cu companiile de stat** de la nivel central; înainte de asta Ministerul de Finanțe nu avea nici o idee câte companii sunt în subordinea Guvernului; nici vorbă nu putea fi de evaluarea deficitelor, arieratelor sau profiturilor pierdute!

Companiile de stat sunt monitorizate pe pierderi operaționale și arierate și se încadrează în ținte. S-au mai plătit din arieratele din sănătate și s-au pus condiții pentru **reforma companiilor din transport**, iar acum chiar tragem nădejde că în sfârșit se va privatiza CFR Marfă, o companie căpușată cu miliarde de peste un deceniu. Dar ca să ilustrăm mai în detaliu diversele

reușite punctuale, avem mai jos un mic studiu de caz din sectorul energie.

Un studiu de caz: a ajutat FMI sectorul energiei?

În energie, de pildă, acordul cu FMI a avut câteva condiții:

1. Abandonarea ideii stupide cu campionii integrați, măsură complet inaplicabilă și care a blocat orice investiție în sectorul energiei chiar în cei mai buni ani, 2007-08. Să fie clar, din cauza ideii cu unul-doi campioni integrați nu s-a făcut absolut nimic în energie timp de patru ani. Să nu mai spunem că era o idee perversă de întreținut niscaiva centrale termo, care nici nu sunt funcționale, pe seama decapitalizării Hidroelectrica și Nuclearelectrica, și de ascuns contractele cu "băieții deștepți" devenite prea vizibile o dată cu funcționarea din ce în ce mai bună a bursei de energie OPCOM. Acesta, nu altul, e scopul înființării campionilor integrați, idee care acum pare că se întoarce, susurată cu insistență pe la urechile premierului Ponta de unii consilieri.

2. Profesionalizarea managementului companiilor de stat. Adică în loc să fie politrucci de partid, membrii CA și directorii generali urmau să fie selectați printr-un proces competitiv, prin selecție internațională. Aplicarea s-a făcut adesea cu rea intenție: se poate înțelege furia FMI și a Fondului Proprietatea când la Oltenia headhunterul internațional a găsit că cel mai bun manager din lume, după ce au căutat până și prin Bangkok, este fix vicepreședintele PSD Gorj. Dar oricum, companiile astea trebuie conduse de oameni care se pricep, pentru buna funcționare a sectorului și profitabilitate la buget deopotrivă.

Al doilea Acord cu FMI a impus o mulțime de restructurări și transparentizări în energie, toate benefice pentru buget și micul consumator

3. Aprobarea legilor care transpun Directivele din Pachetul III al Comisiei Europene (legea energiei și legea ANRE). Din păcate, cum am mai arătat și cu altă ocazie, legea ANRE a fost încălcată tocmai de Parlament, anume la trei săptămâni după ce-au aprobat²-o. Deși era treaba Comisiei, FMI a preluat și această măsură în monitorizare, ca să-i dea mai multă greutate, iar FMI-ul a reușit s-o împingă.

4. Incetarea o dată pentru totdeauna a contractelor de vânzare de energie de companiile de stat prin alegerea necompetitivă a partenerilor. Cu alte cuvinte, Hidroelectrica să nu mai vândă unor amici contractați fără licitație, la jumătate de preț - lucru valabil și pentru celelalte, Romgaz, Nuclearelectrica, Oltenia etc. Să se vândă tot prin OPCOM, transparent, competitiv, nediscriminatoriu. Pe aceeași linie, hai să facem și platformă de gaze, că se poate, ca să nu mai furnizeze Romgaz direct la *Interagro*. Anularea contractelor existente cu băieții deștepți: aici într-un final, după ce Monica Macovei a cerut public comisarului de la DG Comp Almunia să se miște naibii odată, s-a lansat în sfârșit investigație oficială de la Bruxelles.

5. Plata datoriilor SNCFR către furnizorii de energie electrică EON, CEZ, ENEL, dar și Electrica. Acești producători nu pot deconecta CFR de la rețea, nu le dă legea voie, însă CFR continuă să nu plătească, ceea ce echivalează cu *creeping expropriation*, cum bine zicea unul dintre cei afectați. Inițial se strânseseră vreo 2 miliarde de RON arierate iar acum se acumulează datorii noi.

² <http://expertforum.ro/a-treia-evaluare-a-anre>

6. Respectarea de către ANRE a propriilor reglementări, adică: să nu mai forțeze EON și GDF să cumpere gaz scump și să-l dea ieftin la consumatorul final, în timp ce gazul ieftin de producție proprie se ducea la Interagro, Azomureș și Elcen. Vreo jumătate de miliard de euro au pierdut EON și GDF în 2009-10 în acest fel, bani care se vor recupera de la noi, nu vă faceți iluzii. Legea a fost finalmente schimbată doar pentru că a bătut cu pumnul în masă FMI, ca măcar să nu se mai piardă bani în continuare, fiindcă tot noi ar fi urmat să plătim.

7. Liberalizarea prețurilor la energie electrică și la gaz, cum cere bunul simț economic și cum s-ar putea face la zero cost pentru consumatorul casnic dacă s-ar vrea, dar nu se vrea pentru că trebuie să primească gaz ieftin *Interagro* sau *Azomureș* și electricitate ieftină Mittal, Alro, și toată șleahta de băieți deștepți din România și din toți Balcanii (Alpiq, Energy Holding, EFT etc). Din nou, Comisia a avut nevoie și de ajutorul Fondului. Că tot este FMI acuzat că n-ar avea inimă pentru popor, ei au venit și cu soluția pentru protecția consumatorului: împărțirea profiturilor suplimentare rezultate din liberalizare între privat (Petrom) și bugetul statului, ca să existe resurse la buget pentru subvenții directe către consumatorul casnic, în așa fel încât acesta să nu simtă liberalizarea.

8. Privatizările. Indiferent ce orientare ideologică ar avea vreun partid de guvernare, e nevoie de privatizări pentru investiții majore în sectorul termic și pentru transparența funcționării companiilor în general, care ar fi listate la bursă. FMI și-ar fi dorit privatizare majoritară la Oltenia (care dă faliment oricum fără asta,

nu-i nimic, rămânem fără vreo 10% din producția de energie electrică); Electrica; și pachete minoritare plus listare la Hidroelectrică, Romgaz, Nuclearelectrică, ca să se revitalizeze un pic și bursa de valori și să obligăm aceste companii să respecte măcar cerințele minimale de guvernare corporativă ale BVB (transparență). În plus, ca să mai intre aici și un pic de concurență din afara cercului mic de jucători din prezent, plus investiții străine, plus niște stakeholderi noi. Toate, doar-doar or începe să se mai opună și alții la ideile de proastă guvernare, nu numai FMI.

9. Accelerarea discuțiilor pentru a treia perioadă de reglementare 2013-2017 pentru rețele de distribuție și transport, că țipau ENEL, EON, CEZ pe bună dreptate că nu s-au actualizat tarifele și au venituri amânate de vreun miliard pentru investiții făcute și recunoscute legal de ANRE.

10. Rezolvarea arieratelor din termoficare. S-a construit un mecanism de asigurare a plății la timp a subvențiilor locale și prevenirea acumulării de noi arierate care ar fi dus la falimentul distribuitorilor (ex. Elcen – RADET).

La fiecare misiune a FMI s-au făcut consultări și discuții cu toată lumea. **Ideea că programul FMI-ului e scris de undeva la Washington după o rețetă fixă, deci e irelevant aici "în condițiile noastre concrete", este de o naivitate infantilă.** Doar reaua voință sau lenea crasă de informare poate determina pe cineva să repete asemenea clișee. În realitate, problemele pe care le află FMI despre sectoare din discuțiile de felul ăsta se știu, plus din alte analize făcute de FMI, de Comisie și de Banca Mondială pe datele obținute tot de la autorități; alte surse nu există.

Toată lumea care a luat parte la discuțiile cu FMI – companii, sindicate, ONGuri, specialiști, bănci, consumatori, din toate sectoarele, transport, energie, sănătate etc – inclusiv cei care strigă în gura mare că “n-au fost consultați”, veneau de fapt cu jalba-n proțap să se plângă de ceilalți și să ceară să le rezolve FMI problemele punctuale. Asta înseamnă, probabil, în viziunea fiecăruia, “condițiile noastre concrete”.

Ce s-a reușit

- În energie s-a recuperat o parte din pierderea pe care o făceau companiile pe gaze în favoarea băieților deștepți gen Interagro&co, prin punerea în aplicare a legii;
- S-au făcut plățile datoriilor restante de la CFR către furnizorii de electricitate;
- S-a aprobat cu mari eforturi calendarul de liberalizare;
- S-a reușit trecerea Legii energiei și a legii ANRE, lucru pe care Comisia de una singură nu reușea să-l facă;
- Din legi s-au eliminat măcar unele dintre interesele nelegitime (doar unele, pe celelalte și le-au împins pe alte căi tocmai cei care cereau FMI-ului să le rezolve problemele legitime);
- S-a pus pe tapet problema politizării companiilor și cea a băieților deștepți și s-au blocat cu scandal tentative să se încheie alte contracte;
- Cu chiu cu vai s-au eliminat facilitățile preferențiale pentru “marii consumatori de gaze” (Interagro, Azomureș) care urmau a fi protejați la fel precum consumatorii casnici, pe seama acestora, dacă nu observa FMI la timp, în 2011.

Ce nu s-a reușit

Marele eșec al Acordului e faptul că n-au avansat privatizările, că nu s-a numit în mod consistent management profesionist la companiile de stat (pe locuri, acțiunea a degenerat în farsă) și că nu s-a rezolvat situația cu contractele bilaterale: deocamdată nu înțelege nimeni care-i povestea cu spectaculoasa insolvență a Hidroelectrica și de ce a fost nevoie de ea când se puteau face actele pachet și trimite la DNA (așa cum pare că se procedează acum cu jumătate din acte, cele despre PDL; bun și-atât). Cert e că fără FMI s-ar fi obținut mult mai puțin: probabil și acum mai discutăm doar despre înființarea Campionilor Integrați, exact ca în 2007 sau în 2011.

De ce nu s-a reușit: coloana vertebrală lipsă?

Ei bine, deși FMI și-a propus să rezolve toate problemele din listă, pe cât s-a priceput și a putut, a fost absolut singur. Numai Fondul Proprietatea a mai făcut câte ceva, în special dând în judecată pentru furturi conducerea companiilor la care sunt acționari, dar și ei numai când le-a ajuns cuțitul la os. În rest, nimic.

N-am auzit nici pe traderii cinstiți și dl Lungu să iasă și să ceară public ca toate companiile de stat să vândă prin licitație ca să aibă toată lumea acces la energia produsă de companiile de stat; nici pe dna Gheorghe să dea în judecată statul român că nu aplică Directivele europene cu liberalizarea pieței gazului.

N-am auzit pe nimeni dintre domnii d’Agnese, Stab, Hajdinjak să iasă public și să spună că e inadmisibil ca statul practic să-i exproprieze forțându-i să furnizeze în continuare la rău-platnicul SNCFR, sau să dea în judecată statul pentru încălcarea legii și a directivelor europene, deși ENEL se plângea în privat că datoria

neplătită pe care o are CFR la ei depășea valoarea uneia dintre filialele de distribuție.

Foarte puțin, prea puțin s-au plâns public d-nii Hajdinjak, Gheorghe și Stab despre gazul ieftin exportat de *Interagro*, și nici unul n-a dat statul în judecată pe Directiva europeană ca să ajungă cu procesul până la Curtea Europeană de Justiție, cum fac alții în Ungaria. De câte ori i-ați auzit pe d-nii d'Agnese și Veskrna să spună ceva public despre veniturile amânate din tarifele pe rețele?

Ne plângem că liberalizarea nu aduce concurență deoarece companiile de stat au toate același acționar, dar n-am auzit grupul de mari consumatori, în frunte cu vocalii Alro sau Mittal, altminteri scandalizați că "piața de energie din România nu e funcțională", să ceară ca Oltenia sau Electrica să se privatizeze, deși în beneficiul lor ar fi în primul rând, în caz că la un moment dat nu vor mai primi curent ieftin de la Hidro sau Nuclear.

E mai simplu să ne rezolve alții problemele în timp ce noi facem *business as usual*, pe la colțuri. Și lasă că avem noi alte aranjamente din care ne recuperăm pierderile, deci să-i lăsăm pe fraieriiăștia de la FMI să se lupte pentru noi în celelalte chestiuni unde interesele noastre sunt legitime. Culmea-culmilor s-a atins când ACUE (asociația EON, GDF, CEZ, ENEL, Electrica) a ieșit chiar împotriva încercării de a face platformă de gaze pe OPCOM, dintr-un motiv real nelegitim (ne convine tuturor cum se fac afacerile pe gaze), cu un argument public de-a dreptul hilar: "legislația e prea imprezvizibilă", când tocmai șeful ACUE lucrează și la ciornele legilor pe energie în Parlament.

Sunteți acum nemulțumiți de ce-a ieșit cu reforma în energie propusă de FMI? Atât s-a putut negocia, în condițiile în care trei guverne consecutive (Boc, Ungureanu, Ponta) au făcut tot ce le-a stat în putință să NU facă reformele, iar voi n-ați supărat cu nici o vorbuliță guvernul. S-au găsit cele mai năstrușnice scuze: ba că s-a descoperit la Romgaz fix înainte de listare că mai are nevoie să se facă un studiu internațional ca să vedem ce rezerve are; ba că abandonarea campionilor integrați are nevoie de avizul CSAT; ba că înlocuirea managerilor politrucii la Nuclearelectrica are nevoie de avizul CSAT (n-a avut în schimb pentru numirea d-nei Lulache, care n-are treabă cu energia nucleară; și n-a fost nevoie pentru insolvența Hidroelectrică).

Industria, în poziție ghiocel: e mai simplu să ne rezolve altcineva problemele în timp ce noi ne vedem de *business-as-usual* pe la colțuri

Ba că durează mai mult câte un studiu, ba că stai că nu se poate, ba că am greșit numele în HG, deci trebuie să-l refacem, ba că acum suntem în insolvență, s-a dus naibii listarea și managementul profesionist la Hidro. Ori că acum pur și simplu nu e momentul. Ba vrem vânzare minoritară, ba majoritară, ba iar minoritară, ba majoritară, vezi Oltenia. Ba nu știm cum să fuzionăm, Elcen cu RADET sau RADET cu Elcen. Ba că am încercat și am ratat, uite domnule ce de oameni răi cu Cuprumin și Oltchim. A, și ne scuzați că între timp am semnat Tratatul lui Dogaru, cel în care ne jurăm că întoarcem toate reformele cu FMI din drum – dar n-am fost serioși, să știți, stau mărturie comentatorii noștri de casă și cei acoperiți, am semnat doar pe prima pagină; pe scrisorile de intenție cu FMI-ul semnăm pe ultima, parol!

În tot acest timp, deși era în interesul tuturor stakeholderilor din energie să se facă luntre și punte ca să meargă

bine acordul, doar Fondul Proprietatea a mișcat ceva, puțin, și la rândul lor fără să susțină public acordul cu FMI. Ce, vreți să devină impopulari în comunitatea bloggerilor? **Toți ceilalți au așteptat fericiți și mulțumiți să li se rezolve problemele, fără să miște un deget, fără să iasă public, fără să dea statul în judecată pentru încălcarea propriilor legi, fără să facă lobby la Bruxelles sau ce mai știu ei să facă să se împingă mai repede *infringement*-urile – pentru că nimeni nu vrea să se pună rău cu Guvernul.**

Explicația poate fi una singură, anume că fiecare și-a mai împins și alte chestii pe lângă, de-aia nu vor să se pună rău cu miniștrii: ba modificări la legea energiei prin ordonanță; ba să facem din definiții niscaiva obligații ca orice consumator de gaz să treacă pe la noi; ba las' că negociem noi altfel taxele alea, că avem om în Parlament și șeful nostru de patronat mai e și consilierul lui Ponta. Ne-om descurca.

Poate că FMI ar fi făcut treabă mai bună și am fi avut acum un sector al energiei funcțional dacă toate companiile mari din energie, cele din ACUE (EON, ENEL, CEZ, GDF) și Petrom, în loc să bage capul în nisip și să se bazeze exclusiv pe FMI, ar fi ieșit și ei public să apere reforma. Dacă tot n-au curaj să înfrunte Guvernul când e interesul lor în joc, dacă tot nu vor să supere Guvernul, măcar să fi apărut public programul cu FMI față de atacurile fără sens și contra interesului public.

Un lucru trebuie să fie clar publicului: cei care au lucrat în acordul cu FMI, echipa FMI-ului, cea din București și cea de la Washington, plus un om de la Banca Mondială de la Washington și un om de la Comisia Europeană de la

Bruxelles, au făcut treabă mai bună pentru buna guvernare în energie decât mulți care se bat în piept cu cărămida reformei.

Iar azi, din nou, e chiar util și trendy să fii contra unui nou acord cu FMI: probabil nu se va putea negocia nici unul, fiindcă guvernul nu vrea deloc să miște vreo reformă. Deci e nevoie să i se legitimizeze preventiv poziția în care se va găsi când i se va da cu flit, FMI nedorind să-și riște în continuare credibilitatea doar ca să ne facă bine cu de-a sila.

Ce e de făcut?

Departate de noi gândul să susținem că acordul cu FMI a rezolvat toate problemele sau că nu s-au făcut greșeli chiar din partea Fondului; în

**E util și trendy să fii
contra FMI:
legitimizezi preventiv
poziția guvernului,
căruia i se va refuza
încheierea unui nou
acord**

realitate, condiționalitățile structurale sectoriale au mers destul de greu și FMI a fost nevoit să cedeze de multe ori pe parcursul negocierilor. E suficient să compari scrisorile de intenție trimestriale de la începutul acordului până la

sfârșit pentru a observa câte reforme structurale s-au avut în vedere inițial și cât de puțin s-a reușit în cele din urmă; nici un guvern nu s-a omorât cu reforma.

Câteva lecții de bună practică pentru viitor:

- **FMI** trebuie să facă un Acord mai flexibil din punctul de vedere al birocrăției sale interne, ceea ce-l va face mai dur cu guvernul. De pildă, dacă se încheie un nou acord *precautionary* (tip garanție), sistemul ar trebui să fie așa: **nu se îndeplinesc condițiile, se amână fiecare tranșă de garanție până când se îndeplinesc**. Contractul trebuie să poată fi întins până se aplică tot ce s-a promis; dacă nu se face reforma promisă la timp, mesajul e clar transmis piețelor, dar autoritățile mai au o șansă să

recupereze întârzierile. Până acum, FMI avea doar două opțiuni, anume să accepte amânările sau să rupă acordul, deci accepta amânările de reforme doar din cauză că nu voia să recurgă la soluția radicală și să arunce țara în incapacitate de plată.

- **Stakeholderi.** Este evident că măsurile de reformă sectoriale sunt în primul rând în beneficiul actorilor din respectivul sector. **E cazul ca stakeholderii să mai**

sară și ei în apărarea programului propus (și a FMI ca atare, poate?) pentru că altminteri Fondul singur nu va reuși cine știe ce reformă.

Asta înseamnă până la urmă adevăratul *country ownership* al reformei, nu? La urma urmei, FMI ca și Comisia UE s-au cam săturat să asiste pe ditamai companiile internaționale ca pe niște neajutorați care se vor ținuți de mână la fiecare pas.

Otilia Nuțu și Sorin Ioniță sunt analiști de politici publice ai

Aurel Vlaicu 87, ap. 3
Sector 2, București
www.expertforum.ro